

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....
Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

(код и наименование)

СИД Екология на езика

проф. дфн Ангел Г. Ангелов

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		30
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	

Анотация на учебната дисциплина:

Екологията на езика е най-важната подобласт на сравнително новата интердисциплинарна наука *еколингвистика*. Курсът въвежда в общите теми на еколингвистиката, като основно се занимава с езиковата жизненост и застрашените езици както в теоретичен, така и в описателен аспект. Езиковата ревитализация (съживяване) е дейност, свързана с приложението на социолингвистичните знания по политика на езика и езиково планиране спрямо съвременните езикови практики. За да се определи езиковата жизненост на застрашените езици и диалекти, следва добре да се проучат и да се съпоставят различните случаи на успешни и целесъобразни действия за обгрижване на езика. Усилията за запазването на езиковото разнообразие днес очевидно имат своите основания в редица географски точки, където усилията и на юристи, и на социолози, и на политически активисти могат да проработят. В Европа днес се настоява за международни договори за запазване на културното и езиковото разнообразие. Първоосновите на тази дейност обаче следва да бъдат осмислени в дълбочина, което ще рече, че следва да се познаят основните доктрини за правата на човека, за лингвистичните права на човека, за технологичните нововъведения и етиката на виртуалното общество, както и за един широк кръг глобализационни изменения. В тази връзка в курса се обсъждат и някои програмни текстове, свързани с отношенията език-властване, актуални за съвременната епоха.

Предварителни изисквания:

Въвежда студентите в интердисциплинарната научна област, известна като

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

еколингвистика. Добре е студентите да са взели изпита по общо езикознание, но това не е задължително изискване.

Очаквани резултати:

Курсът въвежда в базисните постановки на еколингвистиката и доразвива занятията в различните интердисциплинарни направления, като се обръща внимание и на дебатите по конкретни въпроси. Разширява се общата филологическа култура и студентите са запознават с методите на емпиричните лингвистични изследвания.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорарium
1	Предистория на еколингвистиката (1). Езикова политика и езиково планиране. Класическите разработки по социоллингвистика.	2
2.	Предистория на еколингвистиката (2). Антрополози, еколози и социолози в търсене на нова етическа парадигма. Езикът като индикатор на застрашеното бъдеще.	2
3.	Екосемиотика – биология, културология, технология. Когнитивно срещу интуитивно в езика. Зоосемиотика, биосфера и логосфера. Изучаване на езика като елемент от жизнената среда на човека.	2
4.	Езикът и властта – критичният анализ на дискурса. Всекидневното съзнание, дискурса и неговите разновидности. Критични наблюдения над екологичния дискурс.	2
5.	Екология на езиците – езиково отмиране и езиково съживяване. Застрашените езици и индексът на Фишмън. Застрашените диалекти на Европа.	2
6.	Езикова самоличност и лингвистични права на човека. Национален идеал , етноидентитет и символни форми. Права на човека и лингвистични права на човека.	2
7.	Лингвистичните идеологии. Идеологии, засягащи проблемите на езика. Идеологии в метатеориите за езика.	2
8.	Глобализацията и застрашените екосистеми. Виртуалната	2

	реалност като заплаха	
9.	Хегемонията на английския език или новият лингвистичен ред.	2
10.	Европейската етно- и лингвомозайка. Съвременната езикова ситуация в Югоизточна Европа и европейските културни и езикови стандарти.	2
11.	Екокултура и екологично възпитание. Езиковото планиране като възпитателен процес. Плурилингвизмът като европейска перспектива.	2
12.	Екоактивизъм и еколингвистичен активизъм. Европейската харта за регионалните или малцинствените езици.	2
13.	Към анализ на българския екологичен дискурс.	2
14.	Глобализацията като подмяна на локалния културен контекст.	2
15.	Отношението към чуждите езици у нас, на Балканите и в Европа.	2

Конспект за изпит

№	Въпрос	
1	Предистория на еколингвистиката (1). Езикова политика и езиково планиране. Класическите разработки по социоллингвистика.	2
2.	Предистория на еколингвистиката (2). Антрополози, еколози и социолози в търсене на нова етическа парадигма. Езикът като индикатор на застрашеното бъдеще.	2
3.	Екосемиотика – биология, културология, технология. Когнитивно срещу интуитивно в езика. Зоосемиотика, биосфера и логосфера. Изучаване на езика като елемент от жизнената среда на човека.	2
4.	Езикът и властта – критичният анализ на дискурса. Всекидневното съзнание, дискурса и неговите разновидности. Критични наблюдения над екологичния дискурс.	2
5.	Екология на езиците – езиково отмиране и езиково съживяване. Застрашените езици и индексът на Фишмън. Застрашените диалекти на Европа.	2
6.	Езикова самоличност и лингвистични права на човека. Национален идеал, етноидентитет и символни форми. Права на човека и лингвистични права на човека.	2
7.	Лингвистичните идеологии. Идеологии, засягащи проблемите на езика. Идеологии в метатеориите за езика.	2
8.	Глобализацията и застрашените екосистеми. Виртуалната реалност като заплаха	2
9.	Хегемонията на английския език или новият лингвистичен ред.	2
10.	Европейската етно- и лингвомозайка. Съвременната езикова ситуация в	2

	Югоизточна Европа и европейските културни и езикови стандарти.	
11.	Екокултура и екологично възпитание. Езиковото планиране като възпитателен процес. Плурилингвизмът като европейска перспектива.	2
12.	Екоактивизъм и еколингвистичен активизъм. Европейската харта за регионалните или малцинствените езици.	2
13.	Към анализ на българския екологичен дискурс.	2
14.	Глобализацията като подмяна на локалния културен контекст.	2
15.	Отношението към чуждите езици у нас, на Балканите и в Европа.	2

Препоръчителна литература:

- Алексова 2005: Алексова, Красимира. Балканската езикова йерархия според съвременния българин. В: *Проблеми на социолингвистиката* 8, 107-113.
- Ангелов 2012: Ангелов, Ангел Г.: *Еколингвистика: Екология на застрашените езици и лингвистика на застрашените екосистеми*. София: Международно социолингвистическо дружество.
- Ангелов 2014: Ангелов, Ангел Г.: *Политическа лингвистика според принципите на екологичната етика*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.
- Андерсън 1998: Андерсън, Бенедикт. Въобразените общности. София: ИК Критика и хуманизъм. превод Яна Генова. (орг. текст - Benedict Anderson, *The Imagined Communities*. Verso 1983).
- Бояджиев 2012: Бояджиев, Тодор. *Книжовен език и диалекти. Избрани трудове*. Под редакцията на Вл. Жобов и Г. Колев. София: Ун. изд. „Св. Климент Охридски“.
- Виденов 1999: Виденов, Михаил. *Езикът и общественото мнение*. София: Акад. изд. „Проф. Марин Дринов“.
- Виденов 2000: Виденов, Михаил. *Увод в социолингвистиката*. София:
- Виденов 2003: Виденов, Михаил. *Българската езикова политика: В светлината на теорията на книжовните езици : Цикъл лекции*. София : Международ. социолингвистическо д-во.
- Виденов 2005: Виденов, Михаил. *Диглосията (с оглед на българската езикова ситуация)*. София: Акад. изд. „Проф. Марин Дринов“.
- Вълчев 2009: Вълчев, Боян. *От историята на българския книжовен език към теорията на книжовните езици*. Издателство "Оксиарт", София, 2009, 2011.

Съставил:

Проф. дфн Ангел Ангелов

Декември 2018 г.